

Reakce na studii ÚV – „Analýza odlivu zisků: Důsledky pro českou ekonomiku a návrhy opatření“

Materiál úřadu vlády (dále jen „Analýza“) považujeme za příspěvek k diskusi nad strukturou české ekonomiky. Řada v Analýze uvedených dat či dílčích poznámek v části rozebírající problematiku odlivu výnosů z ČR je správná, ale ne vždy jsou interpretace a závěry dostatečně podloženy či v kontextu dalších souvislostí, čímž může docházet k dalším nesprávným interpretacím a negativně prezentovaným či nesprávně vyvozovaným souvislostem a závěrům. Náš podklad je třeba chápat jako dílčí analytické připomínky a doplnění souvislostí k Analýze, nikoliv jako ucelenou studii či přehled všech argumentů. Je třeba také upozornit, že návrhy uvedených opatření (například sektorové či progresivní daně) nevyplývají z Analýzy a ani v Analýze nejsou hodnoceny jejich dopady a rizika.

Autoři:

Bohuslav Čížek, Václav Franče, Jan Šebesta

Zpracování materiálu a základní otázky:

Materiál byl zpracován formou argumentů a souvislostí v reakci na předloženou „Analýza odlivu zisků: Důsledky pro českou ekonomiku a návrhy opatření“ s využitím statistických údajů, externích studií, ekonomických zákonů a logiky, reality historického vývoje a zahraničních zkušeností, vybraných věcných argumentů dle námětů členů a expertů Svazu působících v expertních skupinách. Cílem materiálu není vždy rozpor všech závěrů, ale doplnění dalších souvislostí, které analýza neuvádí. Nejedná se o komplexní rozbor a vzhledem k rozsahu témat a navrhovaných opatření by byla potřeba rozsáhlejší analýza, která v řadě případů je i obtížně proveditelná. Obtížnost průkaznosti dopadů je například charakteristická pro případy typu „co kdyby“ (realita a srovnání vývoje v ČR s a bez zahraničního kapitálu, skutečné možnosti a prokázání přínosnosti jiného stavu či komplexní srovnání vývoje s a bez sektorové daně), kde ekonometrické modely mohou dávat odlišné výsledky a jsou podmíněny mnoha předpoklady, i když logické dedukce dlouhodobého ekonomického dopadu pouhého zvýšení daní poukazují na zhoršení oproti stavu bez zvýšení daní. S žádným komplexním modelem prokazující veškeré uvedené závěry či doporučení ale „analýza“ nepracuje. Výsledný efekt například u nastavení daní pak záleží například na nastavení výše sazeb, působení dalších faktorů vývoje ekonomiky a podnikatelských podmínek apod.

Souhlasíme s řadou dat a faktů, jako je například fakt relativně vysokého podílu odlivu výnosů na HDP, přední příčky ČR v ukazatelích jako výnosnost měřená podílem čistého odlivu dividend na HPH/HDP či samozřejmě, že bychom uvítali vyšší míru reinvestic ze zisku. Řada grafů, dopočtů či mezinárodních srovnání pracuje se správnými zdroji a daty. V řadě případů poskytuje i zajímavý přehled. Nicméně studie nepředkládá veškerá data, souvislosti a argumenty a tím neposkytuje objektivní obrázek a nelze z nich

vyvozovat tak silné závěry. Navíc některá navrhovaná opatření přináší dlouhodobá rizika, například právě pro zajištění absolutního nárůstu hodnoty reinvestic.

Nestavíme se pouze do opozice – ani u vysokého podílu zahraničního kapitálu ani u sektorové daně. Vše má své kladné a negativní stránky a pro definitivní soudy a závěry je třeba uvést veškerá pro a proti. Požadujeme ale, aby byly předkládány veškeré souvislosti, rizika a dopady, zejména pak když dochází k medializaci materiálu s označením „analýza“. Zjednodušené interpretace pak mohou vést k nesprávným závěrům a rozhodnutím. Otázkou je například historický vývoj, realita a možnosti ČR. Omezení čistých zisků pro zahraničního vlastníka či vyvozování nevhodnosti zahraničního kapitálu již neřeší dopad na dlouhodobý růst či vyhodnocení situace „s a bez“ zahraničního kapitálu (reálné možnosti tuzemského trhu? Negativní stránky versus přínosy zahraničního kapitálu? Zakážeme například soukromým vlastníkům prodávat firmy zahraničním subjektům – bude pak vývoj naší ekonomiky skutečně lepší? Jsou k dispozici tuzemské subjekty, které zajistí další rozvoj tzv. českých společností v případě prodeje stávajících vlastníků?). Stejně tak sektorová daň by v případě jejího zavedení přinesla (minimálně krátkodobě) dodatečné příjmy do státního rozpočtu, jedná se o politický nástroj, je technicky pro stát jednodušší ji zavést než jiná (například motivační systémová) opatření či omezí čistý zisk pro zahraničního vlastníka, ale opět neřeší dopad na dlouhodobý růst či komplexní vyhodnocení situace „s a bez“ sektorové daně.

Ptáme se, proč nejsou řešeny primárně lepší motivační podmínky pro reinvestice, změna systémy podpory investic směrem k vyšší přidané hodnotě a rozvoje tuzemských podniků, odpovědnost státu za nevhodně uzavřené smlouvy? Nebudou navrhovanými opatřeními naopak reinvestice a investice celkově omezovány, nebude v některých případech docházet naopak k omezení konkurence na trhu, pomohou nám veškerá navrhovaná opatření se v ekonomice skutečně posouvat směrem k vyšší přidané hodnotě, finální produkci, Průmyslu 4.0, kde tento posun umožní kromě obecného termínu ekonomického rozvoje právě i vyšší daňové příjmy (jak ukazuje empirie, důležitější než sazba je vývoj ekonomiky) či vyšší mzdy?

Obecné připomínky k dokumentu:

Dokument, i přesto že obsahuje řadu věcně správných dat, nesplňuje základní náležitosti analýzy. Analýza musí splňovat náležitosti jako například jasně definovaná metodika, zhodnocení komplexu faktorů či dostatečné testování a prověření závěrů (ve vazbě na další data, souvislosti, faktory). Nelze vyvozovat volně v rámci jedné analýzy velké množství závěrů bez dokazování jejich platnosti. U navrhovaných opatření (sektorové daně) nejsou vůbec zmíněna a vyčíslena rizika a náklady případného zavedení sektorových daní (ani žádné nezávislé zahraniční empirické zkoumání ekonomických dopadů, ekonometrické propočty apod.). Dá se očekávat, že případný fiskální přínos pro stát by byl spíše v řádech jednotek mld. (také v závislosti na případné sazbě sektorových daní). Veškerá opatření samozřejmě nejsou „černobílá“, vše má své pro („přínosy“) a proti („náklady“ a „rizika“). Naopak dlouhodobá ekonomická rizika vyplývající ze zavedení sektorových daní nejsou řešena a není prokázáno, že nebudou až několikanásobně vyšší a neovlivní investiční a podnikatelské rozhodování negativně, například zpomalením (třeba i mírným) rozvoje ekonomiky ČR. Toto se samozřejmě vzhledem k nepřímým a dlouhodobým efektům složitě ekonometricky prokazuje. Případné zavedení sektorových daní (bez změny jiných podmínek) by přineslo oproti vývoji bez jejich zavedení celou řadu ekonomických rizik. Z těch nejdůležitějších lze zmínit: zpomalení ekonomického růstu (oproti stavu bez zvýšení, kde finální dopad samozřejmě bude ovlivněn faktory jako míra navýšení, aktuální kondice ekonomiky, ostatní podnikatelské a vnější ekonomické podmínky – toto platí i pro následující jmenované), omezení investic, omezení přílivu přímých zahraničních investic, případně odliv, přenesení daně na spotřebitele (či zaměstnance a dodavatele dotčených firem), snížení atraktivitu ČR a

větší motivaci firem směřovat své aktivity do daňově výhodnějších jurisdikcí, snížení kapitalizace českých dcer nadnárodních podniků, omezení úvěrování reálné ekonomiky, omezení výzkumu a vývoje v českých dcerách nadnárodních podniků a mnohé další. Navíc vyvstává i řada otazníků ohledně implementace sektorových daní, například: Jak sektorové daně konsolidovat s ostatními opatřeními státu, který se snaží PZI podporovat? Jedna „ruka“ nabízí dlouhotrvající investiční pobídky, odpouští již existující daně, zatímco druhá zdaňuje odvětví, která jsou pro zahraniční investory zajímavá. Jak se stát postaví k současným firmám oproti novým investorům? Získají i některé existující firmy výjimky? Pokud ne, jaký to bude mít vliv na soutěž, a jak na toto bude vzhlížet EK? Pokud ano, jaká vůbec bude efektivní sektorová daň? Nestane se z ní jen bič na vybrané firmy? Toto je spousta otázek, která není v dokumentu zohledněna, ale hluboce souvisí s tak radikálním krokem.

Analýza deficitu výnosů má v komparaci s návrhy na zavedení sektorových daní má vyšší kvalitu, nicméně i v ní jsou zcela zásadní nedostatky. Pro vyhodnocení údajů a pro úplnost závěrů je třeba podat komplexní obrázek, zejména pak u základních faktorů ovlivňujících výsledné hodnoty. Příkladem mohou být data a informace za příliv zahraničního kapitálu a jeho podíl v ČR, možnosti a dostupnost domácího kapitálu, nepeněžní přínosy (v podobě know-how, obchodních kontaktů, technologických pokroků), hodnoty výnosnosti investovaných prostředků, principy mezinárodní alokace kapitálu a investičních cyklů, nastavení podmínek ze strany ČR. Stejně tak mezinárodní srovnání musí být „za stejných či obdobných“ podmínek.

Analýza by měla být doplněna o ukazatele jak zisku, tak ziskovosti z různých pohledů, tj. včetně čisté ziskovosti v rámci standardního hodnocení návratnosti investic (za celé období investice, s přihlédnutím k rizikům, prvním fázím investičního cyklu a současným fázím cyklu v ČR).

Z uvedených dat rozporujeme například graf 22 na stránce 32, o prvotních investicích a reinvesticích, kde jsou minimálně pro některé sektory nerealisticky nízké údaje o vstupních investicích a reinvesticích (viz dále). Z těchto údajů pak ÚV vyvozuje velmi silné závěry. Předkladatel by měl blíže definovat data a způsob vlastní kalkulace. Odkaz na zdroj z ČNB bez doložení způsobu propočtu vysvětluje absenci některých známých transakcí je nedostatečný. Dále jsou v grafech srovnávány údaje odlivu výnosů ve vztahu k základnímu kapitálu a reinvesticím – opět bez doložení dalších faktů, včetně například období před rokem 2000, modelovým srovnáním se situací „bez tohoto kapitálu“ či bez zahrnutí informace o skutečných mírách výnosnosti a jejich srovnání v regionu (v daném oboru, za obdobných výchozích podmínek).

Připomínáme také, že deficit bilance výnosů je poměrně běžným jevem v malé otevřené transformující se ekonomice, navíc empirie prokazuje, že se jedná o fázi v rámci investičního cyklu, kde nárůst není nekonečný a má svou kulminaci. Ve státech jako je Maďarsko, kde začal příliv FDI dříve, již odliv výnosů kulminoval. Kulminace je dána přirozeným cyklem, zároveň se v řadě zemí po čase začaly také tuzemské firmy prosazovat v zahraničí a začaly posílat výnosy do tuzemské ekonomiky, nikoliv sektorovými daněmi. Vysoký podíl zahraničního kapitálu v ČR je reálným stavem. ČR již pravděpodobně nebude dosahovat přílivu přímých zahraničních investic v řádech stovek miliard ročně. Nyní je potřeba, aby firmy v ČR reinvestovaly a pro svou rozvojovou aktivitu vnímaly ČR jako vhodné prostředí, aby pouze nedocházelo k „dočerpání“ výhod v ČR a k modernizačním či novým investicím, jejichž efekt se projeví až v delším horizontu, mimo ČR.

Dále poukazujeme na to, že běžný účet platební bilance je jako celek v přebytku. To znamená, že přebytek výkonové bilance je větší než deficit bilance výnosů. Za přebytek výkonové bilance je přitom do velké míry zodpovědná exportní výkonnost firem, ze kterých dle analýzy ÚV „odtékají“ dividendy. Bilance běžného účtu se navíc již delší dobu zlepšuje (před 3 lety byl ještě běžný účet v deficitu). Či-li bilance finančních toků se zahraničím (finančních toků celkového běžného účtu) se zlepšuje, nikoliv zhoršuje.

Co se týká stavu vysokého podílu zahraničního kapitálu v ČR, je to stav, který je realitou, a jeho hodnocení taktéž není jen černobílé. Vývoj reagoval na možnosti české ekonomiky a samozřejmě ve všech konkrétních případech neznamenal pouze jednoznačný přínos pro naši ekonomiku. I přes negativní efekty či konkrétní negativní případy přílivu zahraničních investic, ukazují zkušenosti a celková data dle nás spíše na přínosnost zahraničních investic pro českou ekonomiku. Nejde jen o rostoucí export, zlepšenou pozici v mezinárodním obchodě, transfer technologií a metod, ale i zvyšující se míru přidané hodnoty na pracovníka či poptávkové stimuly pro řadu malých a středních podniků. Negativní stránky a rizika nelze brát na lehkou váhu a musí být v rámci směřování ekonomiky reflektovány, ale v otevřené tržně orientované ekonomice by nedávalo žádný smysl se zahraničním investicím bránit. Přímé zahraniční investice jsou přirozenou součástí globální ekonomiky všech vyspělých i rychle se rozvíjejících zemí a jejich podpora je běžná i ve vyspělejších státech. V řadě případů se nabízí i otázka, zda se na českém trhu najde subjekt, který by vybudovaný fungující tuzemský podnik koupil se záměrem do něj dále investovat a rozvíjet jej na území ČR. Samozřejmě souhlasíme s nutností preference dlouhodobých investorů, kteří chtějí v ČR dlouhodobě zůstat a směřovat investice do produkce s vysokou přidanou hodnotou. Stejně tak souhlasíme s opatřeními na boj proti daňovým únikům či s praktikami tzv. nekalé konkurence. Klíčové je nastavení tržních a podnikatelských podmínek, které umožní vstup všem subjektům. Svaz podporuje rozvoj domácích investorů v ČR, chceme rozvíjet stávající firmy, posunout je například v rámci trendu Průmysl 4.0, chceme mít motivující prostředí pro zakládání a růst firem. Zvýšení daní je samo o sobě demotivačním faktorem a postihne všechny subjekty v daném segmentu, který by měl zvýšenou daň platit.

Je nutné si uvědomit, že zdrojem veřejných financí je soukromý sektor. Chceme naši ekonomiku posunout, mít strukturu s vyšším podílem finální produkce a vyšší přidanou hodnotou, ale zvýšení daní určitě tímto směrem naši ekonomiku neposouvá. Navíc ekonomický růst má řadu rizik a v následujících letech se závrtná tempa nečekají. Budeme-li za stávajících podmínek jen zvyšovat sazby, tak opět ubereme (přesunutím) soukromému sektoru zdroje na investice a výkonnost naší ekonomiky neposuneme. Potřebujeme motivovat k podnikatelské aktivitě. Otázkou je také, jak velký si ČR může dovolit sociální stát. Co pomůže posunout strukturu naší ekonomiky a ekonomickou výkonnost tak, že budeme bohatší? Je cestou ke skutečnému posunu a růstu ekonomiky zvyšování daní či posun ekonomiky (produktivity)? Neodvívá se skutečný výkon ekonomiky a s tím spojené bohatství a daňové příjmy od toho, jak se ekonomice daří a jak si stojí? Jak atraktivní podmínky má pro lákání subjektů pro investování a život úspěšných? Zvýšení daňové sazby (za jinak stejných podmínek) je samo o sobě zhoršujícím prvkem (nejen) při analýze v rámci investičního rozhodování.

Srovnání daňových sazeb DPPO a ekonomické výkonnosti

	sazba DPPO	produktivita práce USD/hodina	HDP per capita USD
Německo	30,2	58,3	47200
Francie	38	59,5	39800
Česko	19	31	32 800
Polsko	19	28,1	25900
Slovensko	22	34,7	29100
Maďarsko	19	28,3	25800
Švédsko	22	54,7	46700
Dánsko	25	59,5	47600
Slovinsko	17	39,2	31200

Zdroj dat: OECD, Eurostat

Případná opatření dopadnou na všechny firmy, - domácí i zahraničně vlastněné. Nevhodné nastavení sazeb daní může také omezit konkurenceschopnost, kde menší začínající a růstový hráči nemusí mít tak silné kapitálové zázemí, aby se rozhodli na trh v ČR zůstat. Chybí analýza dopadu na konkurenční prostředí v případě existence několika významných hráčů v určitém segmentu.

Dále je nutné odlišovat je „zisk“ a „ziskovost“. Pokud bude firma blízko případné limitní hranici zdanění, tak z obou stran ji to může poškodit - progresivní firmu v případě růstu jako demotivační faktor, firmu s nízkou ziskovostí, ale se ziskem omezením jejich prostředků s vyšší citlivostí na setrvání na trhu a investování (viz konkurence hlavních a silných hráčů versus těch s nižšími zisky - nových, rozvíjejících se, tvořících konkurenci dominantním hráčům).

Nechápeme, že vládní dokument může obsahovat návrhy na zvýšení daní firmám, když vláda se zavázala daně nezvyšovat, ale snaží se zvýšit efektivitu výběru daní. Materiál chápeme spíše jako programový dokument ČSSD. Zásadně nesouhlasíme s jakýmkoliv zvyšováním daní firmám. Návrh jde zcela proti regionálnímu trendu. Maďarsko plánuje snížit a sjednotit sazbu korporátní daně na 9 %! Slovensko nedávno snížilo sazbu korporátní daně na 22 %. Velká Británie zavedla progresivní daň pro firmy, ale po negativních zkušenostech daňovou sazbu sjednotila na 20 % bez ohledu na velikost firmy.

Svaz požaduje daňovou stabilitu, předvídatelnost, a aby daně nebyly pouze fiskální nástrojem. Návrhy na zvyšování daní samy o sobě posun nepřinesou, vždy je někdo musí zaplatit (a mít je z čeho platit) a bez celkové koncepce samotné návrhy na zvyšování daní odmítáme.

Přáli bychom si, aby diskuse nebyla politická, ale obsahovala kompletní obrázek se zohledněním dopadů na naši ekonomiku a její růst. Zvyšování přímých daní kromě peněz do rozpočtu, bez jiných změn a reforem v ekonomice, většinou dobrý signál pro podnikání a investování nedává. Chceme se opravdu bavit o tom, jak naši ekonomiku posunout, jak podpořit investice a být ekonomikou s vyšší přidanou hodnotou? Nebylo by lepší podnikání podporovat - stavět dálnice, zlepšit povolovací procesy, zjednodušit daňové povinnosti a dát firmám více prostoru pro podnikání, nežli vytvářet nestabilitu pro dlouhodobé plánování firem? Firma není „černá skříňka“, jsou to vždy v konečném důsledku fyzické osoby - nejen vlastníci, ale i s firmou spojení další podnikatelé (malí i velcí), zaměstnanci, dodavatelé a další. Svaz požaduje dlouholetý a stabilní plán daňové koncepce ČR, který bude akceptovaný napříč politickými stranami, zajistí motivační podnikatelské prostředí a zohlední faktor ekonomického růstu jako základu prosperity obyvatel.

Záměry, které podporujeme:

- Nastavení pravidel pro větší motivaci k reinvesticím v ČR.
- Větší podpora malých a středně velkých českých firem, aby expandovaly do zahraničí a následně posílaly dividendy do ČR (lze využít prostředky z OPPIK, národní finanční nástroje, exportní úvěry od ČEB atd.).
- Účinnější boj proti daňovým únikům, pokud nebude vést k přílišnému nárůstu administrativy pro firmy. Boj proti daňovým únikům je však třeba koordinovat ideálně globálně. Aktuálně se implementují opatření OECD BEPS (Base Erosion and Profit Shifting). Dále Evropská komise opětovně navrhla iniciativu CCTB/CCCTB, která také cílí na agresivní daňové plánování nadnárodních firem¹.

¹ Podpora CCTB/CCCTB je v první řadě pouze v rámci dobrovolnosti a pro firmy mezinárodně působící s konsolidovaným obrátem nad 750 mil. euro (i pro tyto v přechodové fázi dobrovolně, následně po zajištění funkčnosti a prokázání výhodnosti CCTB povinně – princip CCTB Svaz podporuje)

Připomínky k analýze odlivu dividend:

Na analýze odlivu dividend vidíme jako nejproblematictější analýzu vstupních investic, reinvestic a odlivu dividend (graf 22, stránka 32). V grafu je např. uváděna společná částka vstupních investic za energetiku a vodárenství ve výši necelých 50 mld. Kč. Vezmeme-li však pouhý nákup podílů v českém plynárenství jedinou společností RWE Gas, která v roce 2001/2 nakoupila 97 procent akcií společnosti Transgas, činila tato jediná investice veřejně známou částku 4,1 mld. EURO, tedy přibližně 125 mld. Kč. Tato dílčí nejasnost podlamuje důvěru k závěrům a materiálu jako celku. Dále v předmětném grafu se počítá se vstupními investicemi a reinvesticemi jen od roku 2000, přičemž v řadě odvětví (např. v automobilovém průmyslu) byly realizovány zcela zásadní investice, které vedly k modernizaci celého hospodářství. Vzhledem k tomu, jak silné závěry vyvozují autoři z této analýzy vstupních investic/reinvestic/odlivu, měla by být data více ověřena. Předkladatel by měl objasnit, jak k těmto nepřesným či neúplným číslům dospěl.

Jak již bylo řečeno, studie zcela opomíjí fakt, že běžný účet platební bilance ČR je v přebytku – či-li, že do ČR proudí finanční prostředky, což by vedlo k posilování koruny, pokud by nebyla koruna uměle oslabovaná ČNB. Přebytek výkonové bilance je větší než deficit bilance výnosů. Ve světle přílivu prostředků z exportu se nejeví odliv výnosů jako nějak zásadní problém.

Za problematické dále považujeme samotné rozlišení firem na české a zahraniční. U složitých nadnárodních struktur je obtížné zjistit konečného vlastníka a jeho daňovou rezidenci. Navíc spousta zahraničních akvizic tuzemských skupin je prováděna za pomoci zahraničních SPV, což může významně ovlivnit závěry ohledně výkonnosti tuzemské ekonomiky.

Teze, že by nadnárodní podniky v ČR vyplácely nízké mzdy, také nejsou kompletní. Kdyby vládní studie analyzovala průměrné mzdy v zahraničně vlastněných firmách vs. v českých firmách, tak by musela dojít ke stejnému závěru jako studie ČSÚ (viz další kapitoly), podle které jsou v zahraničně vlastněných firmách vyšší mzdy než v českých. Je logické, že velké nadnárodní firmy mohou svým zaměstnancům platit vyšší mzdy, neboť mají oproti malým a středním firmám větší výnosy z rozsahu.

Vládní studie identifikovala vyšší podíl zahraniční ekonomiky na zisku než na mzdách, což ale souvisí s její vyšší kapitálovou náročností (ve smyslu investic do fixních aktiv), což studie opomíjí. Vyšší investice do fixních aktiv vedou k vyšším účetním odpisům, což relativně snižuje podíl mezd na ziscích.

Co se týče ekonometrický „analýzy“ - model ve vládním dokumentu v podstatě pouze uvádí, že vybrané proměnné a jejich technické zpracování momentálně není schopné správně předpovídat odliv výnosů z České republiky. Je těžké posoudit, zda jiný model / chybějící proměnná, by náhodou tyto rozdíly nevysvětlil (avšak stále zůstal aplikovatelný pro zbytek datové sady). Autoři by rozhodně měli odhadnout více ekonometrických modelů a provést relevantní testy (např. testy chybějící proměnné, specifikační testy atd.). Rozdíl mezi ČR a zbytkem dat může být v něčem úplně jiném, než vybraných determinantech odlivu výnosů (ale stále relevantním k diskuzi, jako například těžko měřitelné absorpční kapacitě domácích firem atd.). Prezentovat ČR jako zemi vymykající se zbytku EU s významným problémem vyžadujícím krizová opatření na základě takového modelu se zdá poněkud unáhlené.

Zahraniční zkušenosti se sektorovými daněmi:

Řada zemí v EU zavedla tzv. bank levy v reakci na finanční krizi a následnou sanaci řady finančních domů z prostředků daňových poplatníků, aby byl omezen princip privatizace zisků a socializace ztrát. Nicméně na úrovni celé EU byly zavedeny příspěvky do resolučního fondu, které jsou systémovějším nástrojem než bank levy (finanční prostředky se ukládají na účet, ze kterého se v budoucnu bude platit sanace bankovního

sektoru a prostředky tak nebudou neefektivně utraceny vládou). Několik států zavedlo daň na telekomunikační firmy, Maďarsko zdanilo energetický sektor.

Kdekoli byly zavedeny sektorové daně, tam došlo k citelnému poklesu atraktivity pro zahraniční investory. Odstrašujícím případem je Maďarsko, kterému se zahraniční investoři vyhýbají.² Nicméně, zdá se, že i Maďarsko si svůj handicap začíná uvědomovat a od této neortodoxní daňové politiky se začíná odklánět. Maďarská vláda nedávno oznámila, že zavede jednotnou sazbu korporátní daně ve výši 9 % ve snaze přilákat zahraniční investory. Doposavad platily v Maďarsku dvě sazby - 10 % pro malé a střední podniky a 19 % pro velké podniky.

Odborná literatura uvádí jako nejčastější efekt zavedení sektorových daní omezení investic, přenesení daní na spotřebitele, omezení ekonomického růstu, snížení atraktivnosti pro zahraniční investory, snížení predikovatelnosti daňového prostředí. Nárůst příjmů státního rozpočtu je většinou jen krátkodobý. Pokles růstu ekonomiky a snížení přílivu přímých zahraničních investic vede nakonec stejně v lepším případě ke stagnaci příjmů státního rozpočtu. Seznam odborné literatury včetně jejich nejdůležitějších závěrů je v Apendixu. Samozřejmě sektorová daň je atraktivní politické téma.

Důsledky zavedení sektorových daní pro bankovní sektor:

Případné zavedení sektorové daně nedává v bankovníctví příliš smysl, jelikož banky od 1. 1. 2016 již přispívají do Fondu pro řešení krize. Tím si spoří na případnou budoucí sanaci bankovního sektoru, aby ta nebyla placena z peněz daňových poplatníků. Tím padá hlavní argument pro zavedení sektorové daně v bankovníctví - aby banky kompenzovaly daňovým poplatníkům náklady na sanaci bankovního sektoru.

Bankovníctví není sektorem, kde by byl monopol, nebo, kde by nefungovala konkurence. Na trhu je mnoho malých bank, které vytvářejí silně konkurenční prostředí ku prospěchu spotřebitelů. Případné zavedení sektorových daní by ohrozilo zejména tyto menší banky a v konečném důsledku by tak bylo v neprospěch spotřebitelů.

Případné zavedení sektorové daně by dále snížilo setrvale klesající ziskovost bankovního sektoru, což by omezilo tvorbu kapitálu, což by zase multiplikovaně omezilo úvěrování reálné ekonomiky. Není snad třeba zdůrazňovat, jak negativní pro ekonomiku by bylo omezení úvěrování reálné ekonomiky.

Důsledky zavedení sektorových daní pro energetiku:

Údajných 50 mld. Kč reinvestovaných zisků v energetickém odvětví (v držení zahraničních investorů) za posledních 15 let bledne v porovnání s celkovými investicemi v odvětví, které jdou do stamiliard. Dle údajů ČSÚ bylo v sektoru energetiky (Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu) od roku 2000 proinvestováno přes 860 miliard Kč, zatímco hrubá přidaná hodnota sektoru za tu dobu dosáhla 2230 miliard Kč (údaje ve stálých cenách roku 2010). Stěží lze tedy mluvit o nadměrných ziscích.

Významná část energetiky je v tuzemských rukách, často dokonce ve státních (například ČEZ, ČEPS, MERO, ČEPRO), takže navrhovaná opatření typu zvláštní daně by zatížila tuzemské subjekty. Ty ve vlastnictví státu navíc tak jako tak odvádí zisk do veřejných rozpočtů.

O teorii monopolů v síťových odvětvích v případě energetiky v ČR lze v současné době jen stěží hovořit. Jak u dodávek plynu, tak u elektřiny si zákazník může vybrat z desítek dodavatelů konkurujících si cenami. Jednotlivé části energetické soustavy (přenos, distribuce, prodej) jsou striktně odděleny. I díky tomu mají

² Velmi zajímavý zdroj a shrnutí toho, co se stalo v Maďarsku a co bychom neměli napodobovat:
<http://en.irefeurope.org/Hungary,a0930#titre3>

české domácnosti a průmysl jedny z nejnižších cen elektřiny a plynu v rámci EU (domácnosti 13 eurocentů/kWh elektřiny včetně velkého příspěvku na POZE, průměr EU je 21 eurocentů; průmysl 2,63 eurocentů kWh plynu, nejméně v celé střední Evropě, včetně údajně vzorového Maďarska).

V případě uvalení sektorové daně na sektor energetiky lze očekávat zejména pokles investic do elektráren a distribučních sítí. Rovněž připomínáme, že v sektoru energetiky podniká mnoho malých a středních firem (často tuzemských), které by mohly být uvalením sektorové daně ohroženy.

Důsledky zavedení sektorových daní pro sektor vodárenství:

Sektor vodárenství je v analýze uveden jako jeden ze sektorů s relativně vysokým odlivem dividend relativně k reinvesticím. Nicméně studie vůbec nebere v potaz nejčastější model financování vodárenství v ČR, kdy vodárenské firmy nevlastní infrastrukturu (tu většinou vlastní municipality), ale za její užívání platí vlastníkům nájem. Nájem pak vlastníci povětšinou užívají na investice do infrastruktury. Z hlediska vodárenských společností se však jedná o provozní náklad, ačkoliv se de facto jedná o investice.

Jen za roky 2010 až 2015 bylo podle Sdružení oborů vodovodů a kanalizací ČR odvedeno na nájmů 40 mld. Kč. Studie však uvádí za sektory energetika a vodárenství naprosto nerealistických cca 50 mld. Kč na reinvesticích. Závěry studie o tom, že ze sektoru vodárenství odtékají dividendy a nejsou reinvestovány, tak pravděpodobně nejsou opět kompletní.

Po případném zavedení sektorových daní v tomto sektoru lze očekávat zejména přenesení daně na koncového poplatníka a dále pak omezení investic do vodárenské infrastruktury. Jinou otázkou je samozřejmě případné nastavení podmínek ze strany zástupců státu a municipalit.

Důsledky zavedení sektorových daní pro sektor telekomunikací:

Vzhledem k odpisové době 20 let na telekomunikační sítě není možné optimalizovat daňový základ investicemi do síťové infrastruktury, protože náklady je nutné rozložit do příliš dlouhých odpisů. V zásadě se dá tedy zjednodušeně říci, že investice do infrastruktury jsou prováděny ze zisku, tedy z již zdaněných peněz. Zavedení sektorové daně by snížilo zdroje pro investice, které jsou potřeba na budování síťové infrastruktury.

Sektorová daň je v přímém rozporu se schválenou vládní strategií Národní plán rozvoje sítí nové generace NGA, a povede k nesplnění cílů EU, a tím je do roku 2020 pokryt 100% domácností rychlostí alespoň 30 Mbps pro stahování dat, a alespoň 50% domácností rychlostí 100 Mbps pro stahování dat.

Nehledě na fakt, že největší podíl na takové NGA infrastruktuře mají regionální operátoři, ve velké většině vlastněné českými entitami. Případné uvalení sektorové daně by tedy postihlo převážně české firmy, většinou malé a střední firmy, a bylo by tak v příkrém rozporu s cíli studie.

Dále by sektoru telekomunikací (ale zdaleka nejen tomuto sektoru) jistě pomohlo zrychlit komplikované a dlouhé stavební řízení spolu s dalšími administrativními komplikacemi, na což dlouhodobě upozorňujeme.

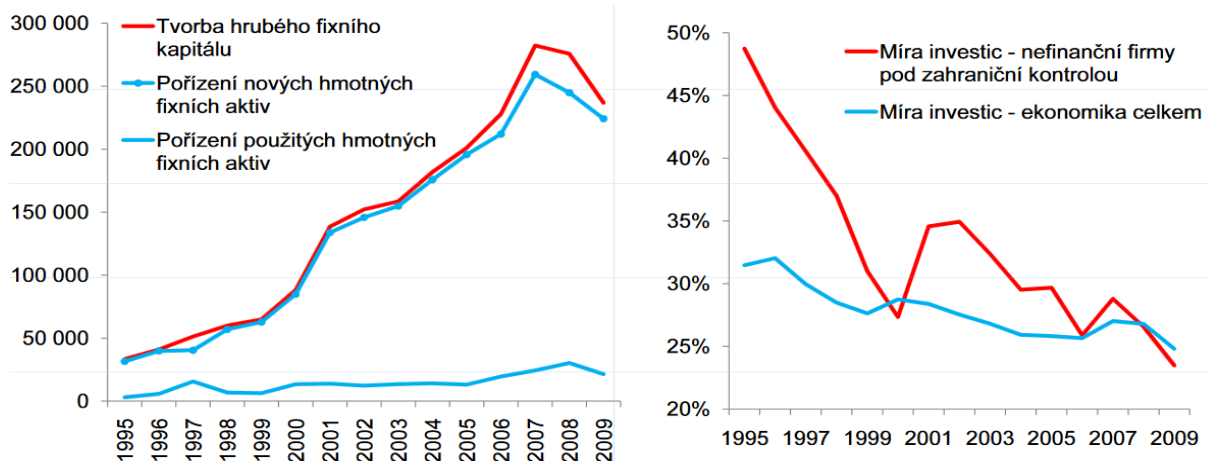
Obecně přínosy zahraničních investic pro ekonomiku:

Zahraniční investice mají mnoho pozitivních dopadů pro transformující se ekonomiku, jakou je česká ekonomika.

Transformující se ekonomiky jsou většinou podkapitalizované nebo mají oproti rozvinutým ekonomikám nevhodnou alokaci (strukturu) kapitálu. Bez přílivu zahraničních investic by ekonomika musela složitě hledat vnitřní zdroje pro investice. Jinými slovy by muselo dojít ke zvýšení míry úspor a omezení spotřeby

domácností. Se zdroji ze zahraničí se proces transformace a restrukturalizace ekonomiky výrazně urychlil. To, že zahraničně vlastněné firmy investovaly v době transformace výrazně více, než české demonstruje například následující graf:

Zahraniční nefinanční podniky – investice do nových finančních aktiv

Zdroj: ČSÚ, Zahraniční firmy ČR, D. Dubská, 2012

Zahraniční investoři také do české ekonomiky přinesli a přinášejí nové technologie a know how (v podstatě zadarmo), které by zde bylo nutné draze nakupovat. Není snad třeba zdůrazňovat, že ze spolupráce se zahraničními firmami vybavenými technologiemi a know how přináší pozitivní efekty i pro české firmy (learning by doing), a že z transferu technologií výrazně profituje i celá ekonomika.

Zahraničně vlastněné velké firmy velké nadnárodní firmy mají většinou větší produktivitu než lokální menší české firmy, protože například vykazují vyšší úspory z rozsahu či mají větší historii výzkumu a vývoje, větší obchodní sítě apod. Díky tomu také mohou svým zaměstnancům vyplácet vyšší mzdy než malé a střední firmy. Vyšší produktivitu zahraničně vlastněných firem potvrzuje řada studií. Například studie³ ČSÚ z roku 2007 došla k tomuto závěru, že „firmy pod zahraniční kontrolou významně přispívaly k růstu české ekonomiky, a to především v posledních letech. Tyto podniky se v mnoha odvětvích podílely na růstu hrubé přidané hodnoty výrazněji než podniky domácí. Tento vývoj mohlo zapříčinit mimo jiné i výrazné zaostávání produktivity práce v domácích podnicích za podniky pod zahraniční kontrolou.“

I novější studie⁴ ČSÚ z roku 2012 dospěla k velmi podobnému závěru: „Přínos přímých zahraničních investic je evidentní, což plyne z dosahované produktivity a akceleračních efektů pro ekonomiku.“

Tuzemský výzkum a vývoj, je také do velké míry koncentrován v českých pobočkách nadnárodních firem. Pro rozvoj a posun naší ekonomiky by bylo negativní, kdyby zahraničním vlastníkům byla snižována motivace pro realizaci vývoje a výzkumu v centrálních nadnárodních podnicích a nikoliv v ČR. Už jen z hlediska toho, že chceme transformovat naši ekonomiku směrem od montovny k vysoké přidané hodnotě, není vhodné omezovat nadnárodní společnosti, kde se koncentruje v ČR aplikovaný VaV.

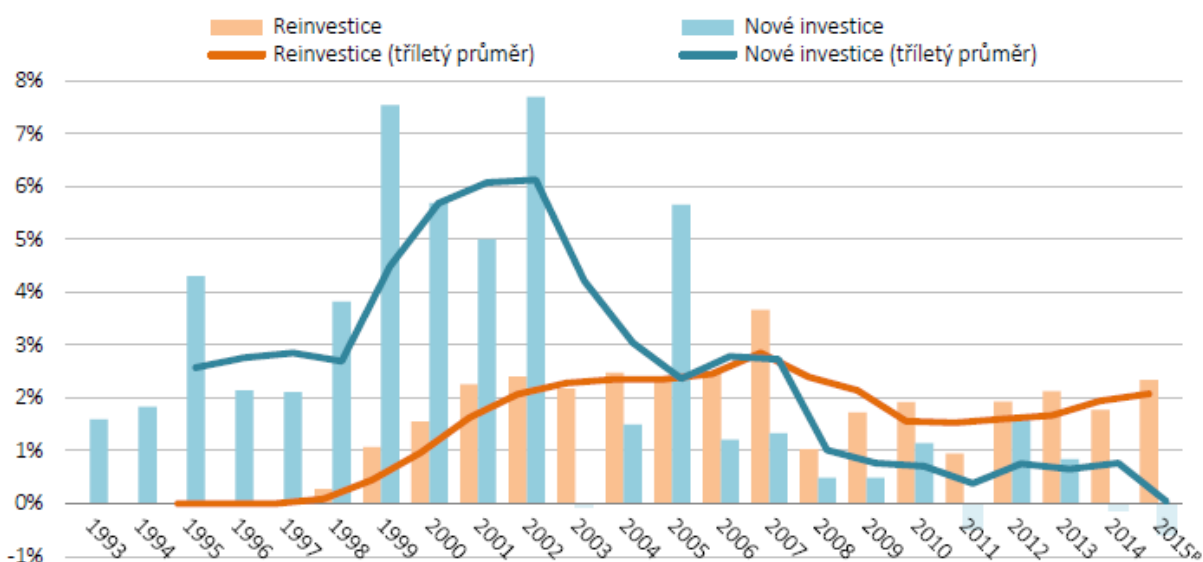
³ <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prime-zahranicni-investice-vybrane-prinosy-a-naklady-pro-ceskou-ekonomiku-2007-x4jot5mwml>

⁴ https://www.czso.cz/csu/czso/vliv_zahranicnich_firem_v_ceske_republice20120119

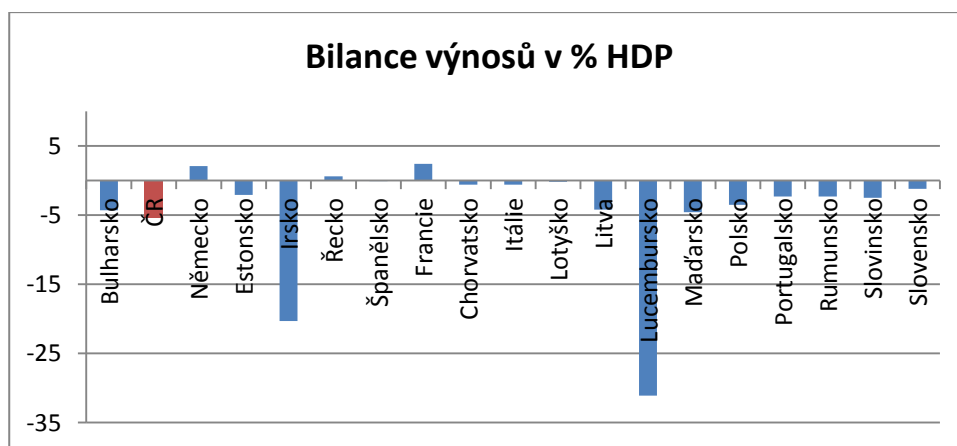
Analýza odlivu výnosů

Je pravda, že ČR má nejvyšší deficit bilance výnosů ze všech zemí střední a východní Evropy (viz graf níže), jak tvrdí studie. Nicméně rozdíly oproti jiným středo a východoevropským zemím nejsou až tak markantní. ČR mělo za rok 2015 deficit bilance výnosů 5,3 % HDP. Studie pracuje s údajem o deficitu 7,7 % HDP, což je rozdíl o více než 100 mld. Kč (rozdíl je možná dán jiným zdrojem dat). Maďarsko mělo za stejné období deficit 4,6 % HDP, Bulharsko 4,3 % HDP, Polsko 3,5 % HDP a další státy střední a východní Evropy ještě mírně méně. Či-li nejedná se o nějaké dramatické rozdíly. Proč je v ČR největší deficit bilance výnosů? Odpověď je nasnadě – příliv přímých zahraničních a portfoliových investic začal v okolních zemích dříve než u nás, tím pádem tyto země mají již za sebou kulminaci odlivu výnosů. ČR má teprve kulminaci odlivu výnosů před sebou, protože ve velké míře začaly do ČR proudit zahraniční investice až po roce 2000. Je také otázka, jestli má ekonomika konvergovat k vyrovnané či přebytkové bilanci výnosů. Jsou ekonomiky v EU, které k nulovému deficitu bilance výnosů nekonvergují, a přesto dynamicky rostou (Irsko, Lucembursko).

Vývoj nových a reinvestovaných přímých zahraničních investic (jako % HDP)

Zdroj: ČNB, Analýza odlivu zisků: Důsledky pro českou ekonomiku a návrhy opatření – Úřad vlády, 2016

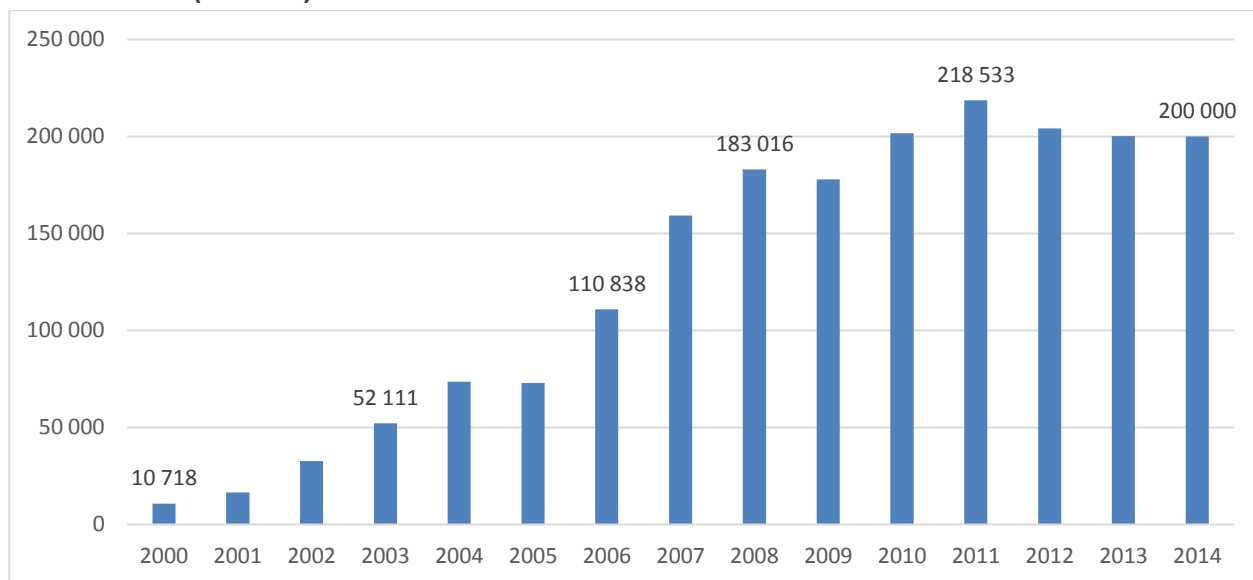

Zdroj: Eurostat, údaje za rok 2015, běžný účet – bilance primárních výnosů

Dále, deficit bilance výnosů v ČR není nic oproti deficitu v Irsku (20,3 % HDP) a Lucembursku (31,1 % HDP). Není od věci připomenout, že se jedná v obou případech o jedny z nejbohatších států v EU. Na druhé straně stojí státy jako Německo či Francie s přebytkem bilance výnosů, což jsou také velmi bohaté státy. Z toho vyplývá, že korelace mezi bohatstvím ekonomiky či HDP per capita na jedné straně a bilancí výnosů prostě neexistuje. Jsou bohaté státy, které mají deficit bilance výnosů, ale jsou i státy, které mají přebytek. Výsledná hodnota salda výnosů je opět výsledkem faktorů jako historický vývoj, podnikatelská atraktivita země, ekonomická síla a možnosti investovat v zahraničí, struktura ekonomiky atd. Nelze říci, že bohatství se dosáhne omezováním odlivu výnosů, jak evokuje vládní studie.

V bilanci výnosů (se kterou pracuje vládní analýza) nejsou zahrnuty pouze dividendy, ale i úrokové příjmy (např. když nerezident nakoupí české dluhové papíry a má z nich úrokové příjmy) či náhrady zaměstnancům. Pokud si odfiltrujeme z bilance výnosů pouze dividendy, tak zjistíme, že odliv dividend kulminoval v roce 2011, od té doby poklesl (klesá již i deficit bilance primárních výnosů).⁵ Podle dat z ČSÚ odliv dividend kumuloval již v roce 2008 a pak v zásadě stagnoval (graf bude uveden v další kapitole). Proto zpochybňujeme závěr studie, že v ČR nedošlo ke kulminaci odlivu výnosů – došlo a došlo k němu přirozeným způsobem bez nutnosti zavést sektorové daně.

Odliv dividend (v mil. Kč)

Zdroj: ČNB, kompilace SP ČR

Dále, co studie vůbec nezmiňuje, je, že ČR má přebytek běžného účtu platební bilance. Či-li díky exportní výkonnosti zahraničně vlastněných firem peníze do ČR přitékají (přebytek obchodní bilance a bilance služeb je větší než deficit bilance výnosů). Bilance běžného účtu se navíc již delší dobu zlepšuje. Či-li bilance finančních toků se zahraničím (finančních toků celkového běžného účtu) se zlepšuje, nikoliv zhoršuje.

⁵ Jedná se o odliv dividend z ČR do zahraničí, nikoliv o rozdíl odlivu a přílivu dividend.

Platí také, že do ČR přiteklo na přímých zahraničních investicích výrazně více, než oteklo na výnosech z ČR. Rozdíl ke konci roku 2014 činil 840 mld.⁶ I z tohoto pohledu se deficit bilance výnosů nejeví jako nijak závratně vysoký. Právě sektorové daně by tuto příznivou bilanci FDI versus odtok dividend mohly negativně ovlivnit, jelikož by výrazně snížily příliv FDI.

Vývoj HDP a HNP

Vládní dokument tvrdí, že růst HDP se plně nepromítá do zlepšení kvality života občanů ČR, a je tlumen odlivem výnosů (tlumivý účinek mezi HDP a HND). Avšak jednak opomíjí to, že odliv výnosů již zpomaluje (jak bylo demonstrováno výše), a také to, že oba tyto indikátory (i HND) v ČR rostou výrazným tempem, vyšším, než je průměr EU. I růst HND je stále v jiných sférách než čistý růst HDP v řadě zemí EU. Ekonomický vývoj ČR stále vykazuje velmi zdravý dlouhodobý trend, byť dočasně přerušeny v letech 2008 až 2013. V takovéto situaci zavádět něco, co nelze nazvat jinak než krizové opatření, se zdá být zbytečně riskantní a ohrožující dosavadní ekonomický růst.

Podíl zahraničního kapitálu v ČR – mezinárodní komparace a analýza „protiopatření“

Z výše uvedených dat logicky vyplývá, že relativně vysoký odliv dividend z ČR je dán mimo jiné relativně vysokým podílem zahraničního vlastnictví na české ekonomice. ČR je malá otevřená ekonomika s omezenými kapitálovými možnostmi a specifickým historickým vývojem, a je logické, že má relativně vysoký podíl zahraničního vlastnictví, relativně větší než větší méně otevřené ekonomiky, jako je třeba Polsko. Je zarážející, že studie se nedrží vžitého názvosloví a českou ekonomiku neoznačuje za malou a otevřenou. I toto „zmatení pojmů“ podlamuje důvěru v odbornost celého materiálu.

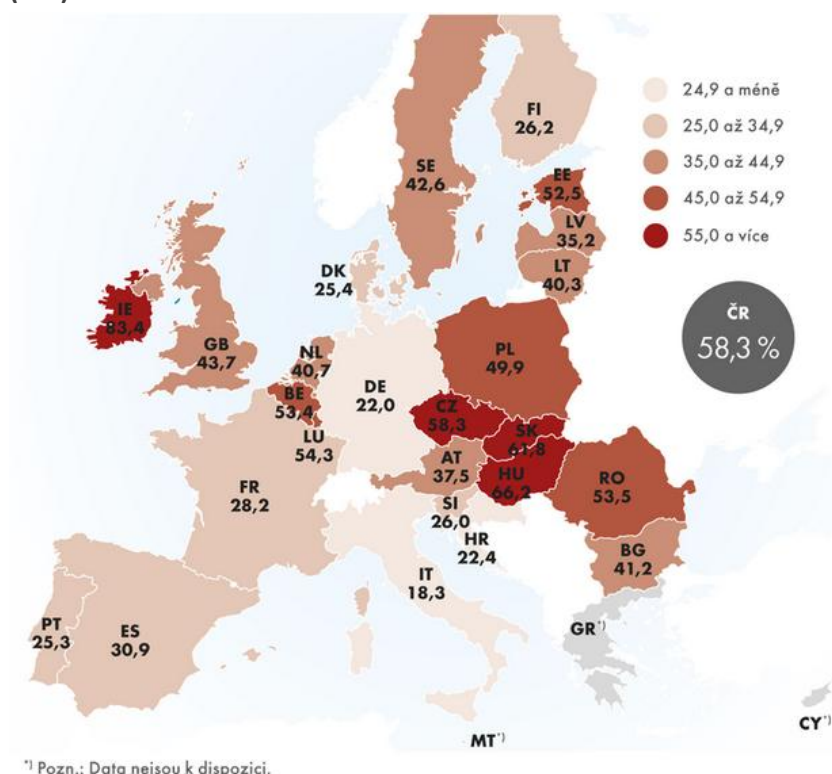
Zahraniční firmy mohou svobodně investovat do českých firem, většinou dokonce i bez investičních pobídek. Stát nemá nástroje konsistentní s pravidly vnitřního trhu EU, kterými by příliv zahraničního kapitálu brzdil. Stát nemůže bránit usídlování firem z ostatních členských států EU v ČR, stejně tak nemůže bránit toku kapitálu mezi členskými státy EU, podobně jako nelze omezovat pohyb osob mezi členskými státy (4 nedělitelné svobody).

Je otázkou, jestli jsou navrhovaná opatření vůbec konzistentní s pravidly vnitřního trhu obzvláště, když autoři zmiňují, že chtějí uvalit daně na sektory s převážně zahraničním vlastnictvím. Pokud by tato opatření byla realizována, mohl by se stát vystavit riziku infringementu.

Bránit přílivu zahraničního kapitálu by se dalo jen mimo EU (ale i zde platí například pravidla WTO). Ale pevně věříme, že záměrem předkladatelů není realizovat CZExit.

⁶ Ke konci roku 2014 přiteklo do ČR na FDI včetně reinvestovaného zisku cca 2,8 bilionu Kč (kumulace od roku 1993). Naopak na dividendách oteklo cca 1,9 bilionu (kumulace od roku 2000, před rokem 2000 dividendy v podstatě neodtékaly, protože vlna přílivu FDI v té době teprve začínala). Zdroj ČNB.

Podíl podniků pod zahraniční kontrolou na přidané hodnotě ve zpracovatelském průmyslu v roce 2011 (v %)

Zdroj: ČSÚ - Český průmysl je „náš“ jen z poloviny, 2014, data: Eurostat

Výnosnost zahraničního kapitálu v ČR

Výnos z vlastního kapitálu (ROE) v případě zahraničního kapitálu v ČR je sice dle řady mezinárodně prezentovaných srovnání mírně vyšší⁷, ale zároveň nijak dramaticky vysoký (podle dat z ČNB) - Kalkulováno jako podíl odlivu dividend a reinvestic v daném roce děleno celkovým kapitálem vychází za rok 2014 ROE 9,8 %, přičemž má od roku 2007 jasně klesající tendenci (viz graf). Dle metodiky použité pro mezinárodní srovnání v rámci OECD máme druhé nejvyšší výnosy FDI po Irsku: Irsko 14 %, ČR 12 %, Japonsko, Polsko 10 %, Maďarsko, Estonsko, Rakousko 9 % a další.⁸ Opět je nutné připomenout, že výnosnost je nutné posuzovat s riziky a podmínkami podnikání a v porovnání s výnosností ve srovnatelných státech.

Dividendový výnos u zahraničního kapitálu (odliv dividend v daném roce / celkový kapitál) také není nijak extrémně vysoký. V roce 2014 činil 7,5 %, přičemž od roku 2007 má mírně klesající tendenci.

Podíl vyplacených dividend na zisku je necelých 70 %, což je hodnota řádově srovnatelná s podílem výnosu v ostatních státech Evropy (viz graf níže).⁹ V sektorech jako je zpracovatelský průmysl, bankovníctví a v dalších sektorech je podíl dividend na zisku zcela srovnatelný se zbytkem Evropy. Nicméně v USA či dokonce v rozvíjejících se zemích je podíl vyplacených dividend na zisku nižší. Proto stojí za zvážení, jakým způsobem navýšit míru reinvestic v ČR, ovšem sektorové daně k tomu nejsou vhodným nástrojem.

⁷ záleží na metodice a souboru srovnávaných zemí, otázkou je také „škodlivost“ vyšší výnosnosti

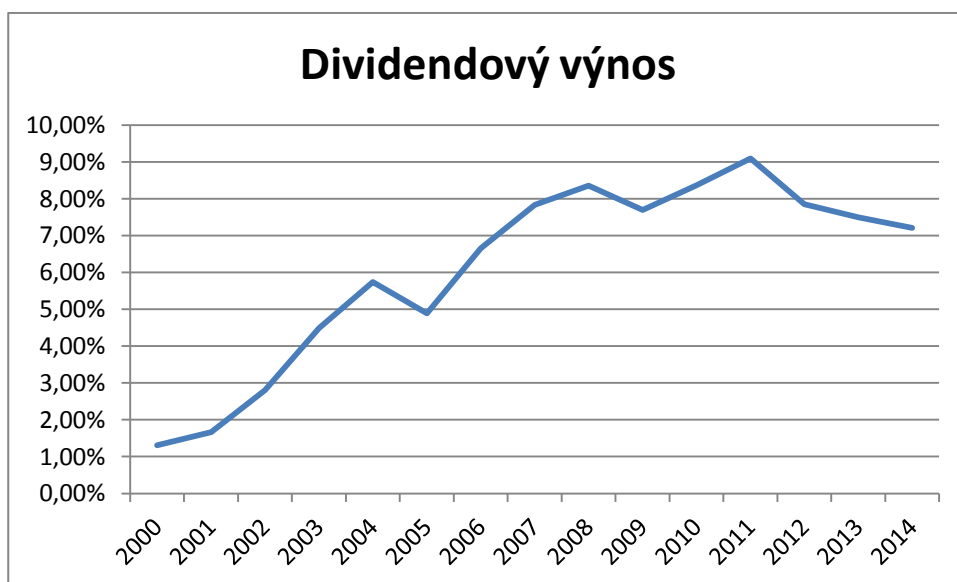
⁸ <http://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/FDI-in-Figures-April-2016.pdf>

⁹ Jedná se o data za celou Evropu, či-li jsou brána data ze zemí s různým hospodářsko politickým modelem, rozdílnou strukturou ekonomiky a rozdílným investičním cyklem.

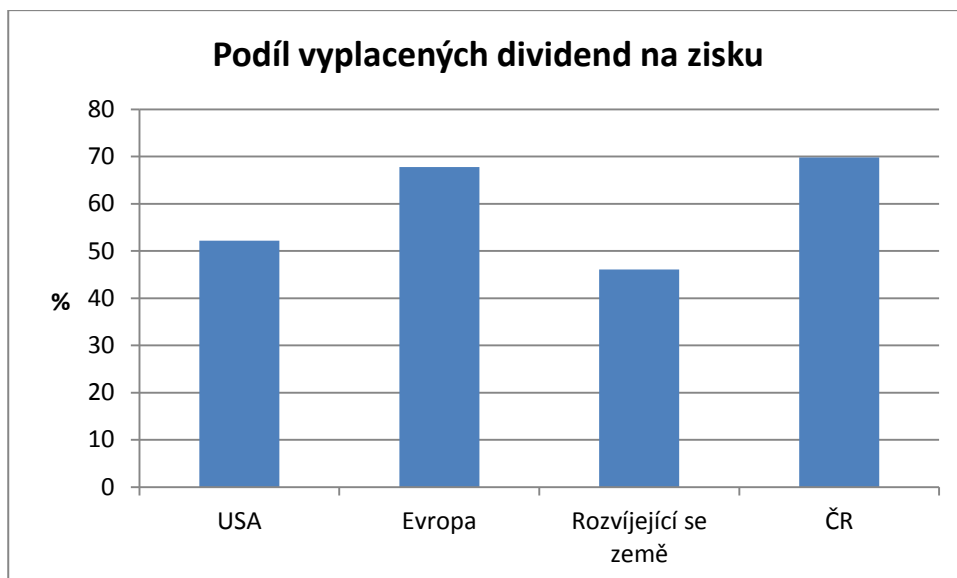
Vládní analýza nepřímo evokuje na první pohled dojem, že ČR je něčím zcela výjimečným, kde se téměř nic nereinvestuje a vše se vyplácí na dividendách do matek zahraničních společností a že ve většině zemí se většina čistého zisku reinvestuje. Nelze rozporovat v řadě případů relativně vysokou výnosnost či podíl dividend v ČR. Mezinárodní srovnání ale ukazuje, že podíl vyplacených dividend na zisku se běžně pohybuje i ve vyšších řádech desítek procent.

Zdroj: ČNB, vlastní výpočty

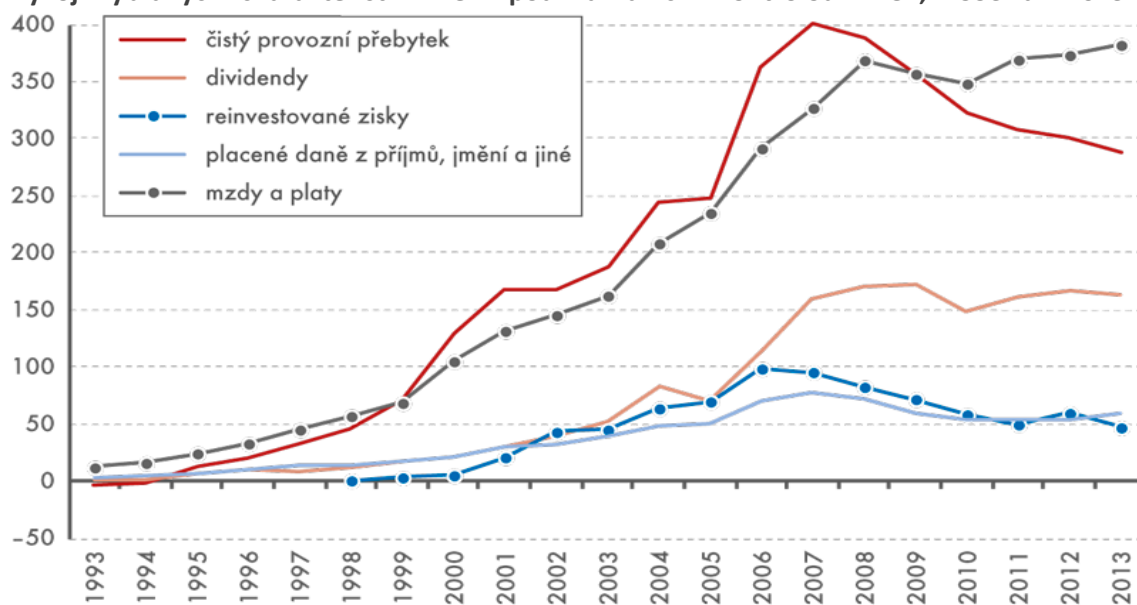

Zdroj: ČNB, vlastní výpočty

Zdroj: Damodoran Online, ČNB, vlastní výpočty, data za rok 2016, za ČR 2013

Vývoj vybraných charakteristik firem pod zahraniční kontrolou v ČR, 1993 až 2013 (v mld. Kč)

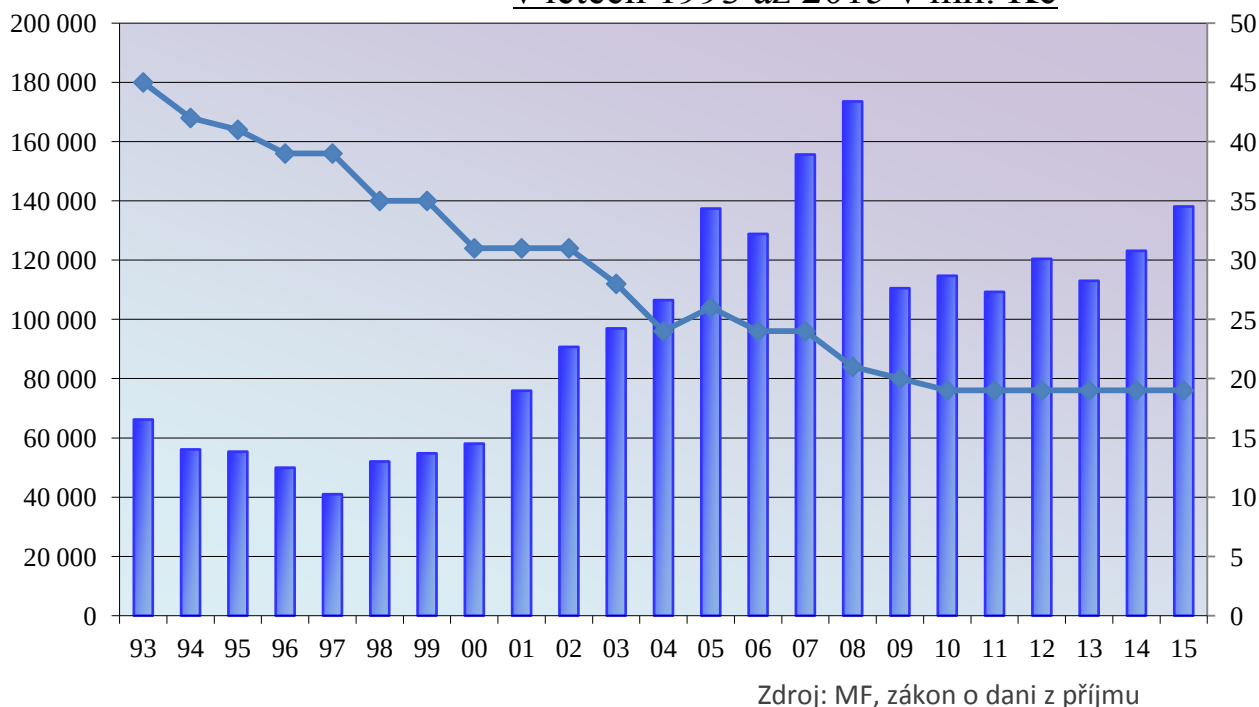
Zdroj: ČSÚ, Dvě desetiletí přímých investorů v Česku, D. Dubská, 2015

Zdanění firem – mezinárodní trendy

Jasným trendem v mezinárodním zdanění je snižování zdanění firem (kapitálu) a přesun zdanění spíše ke spotřebě. Pokud by byly realizovány opatření, které navrhuje studie (sektorové daně), ČR by směřovala spíše „zpátky“ proti původnímu trendu. Demonstrováno čísly: v EU činila v průměru sazba daně pro největší

společnosti (adjusted top statutory tax rate on corporate income) v roce 1995 35 %, zatímco v roce 2014 22,9 %, či-li pokles o více než 10 procentních bodů.¹⁰

Přehled vývoje inkasa daně z příjmů právnických osob v letech 1993 až 2015 v mil. Kč

Mezi výší sazby a výběrem DPPO není lineární vztah. Navíc efekt může být nesymetrický (zvýšení sazby může mít jinou elasticitu vůči daňovému výběru než snížení sazby). V minulosti ČR šla cestou snižování daňové sazby a výsledná hodnota daňového výběru například při významnějších snižování sazby v roce 2003 (o 4 p.b.) či 2008 (o 3 p.b.) neklesala, neboť převážely faktory ekonomického růstu.

Jiným příkladem může být meziroční nárůst příjmů do státního rozpočtu ve výši cca 10 mld. mezi roky 2016 a 2015¹¹, kdy se daňová sazba neměnila a růst výběru zajistil ekonomický růst a z části i opatření na lepší výběr daní. Oproti tomu případné navýšení sazby o 1 p.b. (hrubým odhadem) by mělo meziroční dopad na nárůst příjmů státního rozpočtu, zhruba 5 mld. Kč, kde nejsou zohledněny negativní efekty a dopad na dlouhodobý ekonomický vývoj. Daň z příjmů právnických osob není v českém prostředí největším zdrojem státního rozpočtu a její zvyšování není zárukou krytí veškerých narůstajících mandatorních výdajů a slibů politických stran.

¹⁰

http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2014/report.pdf, tabulka 4, str. 36 - 37

¹¹ Měsíční plnění státního rozpočtu, za období leden-listopad 2016 v porovnání s leden-listopad 2015, zdroj: MFČR(
<http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/pokladni-plneni-leden-listopad-26759>)

Závěr:

Téma odlivu dividend a zahraničních investic je důležité a zaslouží si důkladnou diskusi. Nicméně k diskusi je potřeba komplexní analytický podklad. Požadujeme přepracování části analyzující odliv dividend v jednotlivých odvětvích, protože tato část obsahuje při nejmenším pro některá odvětví naprosto nerealistické údaje. Požadujeme z vládní studie vyjmout veškeré zmínky o zvýšení zdanění firem, jelikož se tato vláda zavázala nezvyšovat daňovou zátěž. Analýza uvádí doporučení k nástrojům, kde nezkoumá jejich dopady. Opatření, která podporujeme, jsou: Nastavení pravidel pro větší motivaci k reinvesticím v ČR; větší podpora malých a středně velkých českých firem, aby expandovaly do zahraničí a následně posílaly dividendy do ČR; účinnější boj proti daňovým únikům, pokud nebude vést k přílišnému nárůstu administrativy pro firmy. Tato opatření si zaslouží další analýzu a rozpracování. Myšlenka zavedení sektorových daní by měla být opuštěna, jelikož by vyvolalo dalekosáhlé negativní ekonomické důsledky.

Použité zdroje dat (Ize případně poskytnout bližší specifikaci zdrojů)

- Eurostat
- ČSÚ
- OECD
- MF ČR
- ČNB
- <http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>
- Plus další zdroje uvedené v textu či poznámkách pod čarou

Studie ČSÚ:

- <http://www.statistikaamy.cz/2014/12/cesky-prumysl-je-nas-jen-z-poloviny/>
- http://www.statistikaamy.cz/2015/12/dve-desetileti-primych-investoru-v-cesku/https://www.czso.cz/csu/czso/vliv_zahranicnich_firem_v_ceske_republice20120119https://www.czso.cz/csu/czso/ci/prime-zahranicni-investice-vybrane-prinosy-a-naklady-pro-ceskou-ekonomiku-2007-x4jot5mwml

Souhrn studií zabývajících se efekty sektorových daní:

- 1) Taxation in Europe 2013 - The yearly report on the evolution of European tax systems - Institute for Research on Economic and Fiscal Issues**
 - Sektorové daně původně dočasné (tzv. krizová daň) – doba platnosti prodloužena (změna názvu)
 - Sektorové daně v bankovníctví, telekomunikacích (za minutu volání), energetice
 - V energetice nejdříve dočasně 8% daň, poté až 31% (celkem s 19% firemní daní tedy 50% daň), rozšíření na rozvody a další subjekty
 - Negativní vliv na investice ve jmenovaných sektorech
 - Krátkodobý pozitivní vliv ve výběru daní má negativní vliv v dlouhém období na vývoj HDP, stabilitu daňového prostředí a mezinárodní důvěryhodnosti
 - Podniky přenášejí náklady se zvýšením sektorových daní na spotřebitele
 - Pokud toho nebudou schopni, omezí své investice a aktivity v zemi
- 2) Digitalisation and mobile sector taxation in Europe. The experience in Hungary – Deloitte, october 2015**
 - Telekomunikace - mobile-specific consumer taxes, market surveillance fee and utility tax
 - celkem operátoři zaplatí na daních a poplatcích 29 % z tržeb
 - Zvýšení konečné ceny služeb může mít za následek omezení dostupnosti zejména pro nízkopříjmové skupiny, kde představují významnou bariéru pro používání mobilních služeb
 - Dopady sektorových daní mohou mít vliv na PZI v daných sektorech
 - Po roce 2009 poklesly PZI obecně i telekomunikační PZI
 - V roce 2012 PZI celkem oproti roku 2009 stouply o 4 %, PZI v telekomunikacích ale klesly o 35 %, kvůli nejasnému vývoji se neočekává razantní zlepšení
 - možný dopad na rozvoj digitalizace, financování rozvoje telekomunikační infrastruktury

- v DO může být negativní vliv na daňové výnosy
- Mezinárodní organizace zaznamenali negativní dopad vládních intervencí a sektorových daní na investiční atraktivitu Maďarsku
 - EK o tom, že investice do telekomunikačního sektoru může být "extrémně obtížné přilákat, vzhledem k mimořádné odvětvové dani, která je v současné době uvalena na telekomunikační operátory"¹²

3) Taxing telecommunication/ICT services: an overview – ITU, september 2013

- ICT sektor má pozitivní dopady na ekonomiku a růst ostatních sektorů hospodářství
- Sektorová daň může vymazat tyto efekty, také může způsobit zmenšení daňového výnosu kvůli pomalejší rostoucí ekonomice
- EU a CEE již mají největší zdanění mobilních služeb (*total cost of mobile ownership, total cost of mobile usage*)
- Operátoři přesunou zatížení na spotřebitele, pokud kvůli elasticitě poptávky a nabídky nemohou přesunout daňovou zátěž, sníží investice
- Případová studie ukazuje, že státy po zavedení sektorových daní pokleslo využívání mobilních služeb

4) Capital Regulation, Liquidity Requirements and Taxation in a Dynamic Model of Banking – IMF, 2012

- Často argumentováno internacionalizací negativních externalit kvůli selhání bankovního sektoru (Pigouva daň), což ne vždy funguje
- Bankovní sektorová daň sníží objem bankovních půjček, krátkodobé úvěry, efektivitu i hodnotu banky, náklady na půjčky se zvýší
- Se zdaněním závazků (pasiv) roste riziko nesplácení úvěrů (default risk)
- Náklady jsou vyšší než původně odhadované

5) Taxing Financial Transactions: Issues and Evidence – IMF, 2011

- securities and currency transaction taxes (STT, CTT)
- STT a CTT vytváří mnoho narušení trhu
- STT zvyšuje kapitálové náklady emitentů, snižuje objem obchodů, tím snižuje likviditu
- STT nevhodným regulačním nástrojem, nezabraňuje finančním bublinám, instituce přenesou náklady na klienty (penzijní fondy, ...), náklady STT dopadnou více na zaměstnance než na vlastníky kapitálu

6) ANALÝZA DOPADU ZVAŽOVANÉHO ZAVEDENÍ SEKTOROVÝCH DANÍ na bankovní, energetický a telekomunikační sektor – Cyrrus, září 2014

- Dopad na bankovní sektor
 - Případná daň by měla být účelová a internalizovat rizika, dopad by měl být diferencovaný dle např. rizikovosti banky
 - Daň ze složek kapitálu/aktiv/rizikově vážených aktiv/finančních transakcí/bonusů

¹² http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_hungary_en.pdf

- Může vést k útlumu úvěrování ekonomiky (snížení dostupnosti, zvýšení ceny, úrokových spreadů), snížení kapitálové přiměřenosti, vyšší výplatě dividend, poklesu hodnoty akcií, zvýšení pravděpodobnosti bankovní krize
- Při zavedení 10% sektorové daně pokles HDP o 3,4 % HDP, celkový efekt (+daň, -náklady) pravděpodobně negativní
- Dopad na energetický sektor
 - Energetické odvětví v současnosti v krizi, velmi zadlužené, velké investice do nových projektů
 - Sektorová daň by nejvíce dopadla na ČEZ, který by o ni snížil svoji dividendu
 - Zvýšila by zadlužení společností, snížila zisk a hodnotu společností
 - Výnosy jsou již teď regulovány
- Dopad na telekomunikační sektor
 - Jeden z nejvíce investičně náročných sektorů
 - Při zavedení daně by poklesly investice do nových technologií, pokrytí a zastavil pokles (či začal nárůst) ceny za volání a data
 - Pokles hodnoty společností
- Obecně
 - Celkový hrubý výnos v jednotkách miliard
 - Pokles hodnoty společností, pokles investic, daňová optimalizace, přenesení nákladů na zákazníka, negativní vliv na konkurenceschopnost, při bankovní dani pokles úvěrů a tím i hospodářství, pokles kapitálové přiměřenosti, deformace sektorů